

Jaarverslag 2014

NAV-missie:
Een goed inkomen en faire opbrengstprijzen

**2014: Nieuwe kansen creëren bij
(inter)nationale ontwikkelingen**

Inhoud

Nieuwe kansen creëren bij (inter)nationale ontwikkelingen	3
Van toeslagrechten naar 'flat rate' bijdragen in het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)	3
Vrijhandelsverdragen	3
Vergroening in het GLB breder in te vullen dan eerst gedacht	4
Een nieuwe start: Brancheorganisatie Akkerbouw opgericht	4
Oneerlijke handelspraktijken wel degelijk een probleem	5
Fosfaatnormen in het nieuwe mestbeleid schieten doel voorbij	5
Steeds meer aandacht voor teelt eiwitgewassen	6
Normen en keuringsdienst belangrijk voor pootgoed	6
Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen (TBM) een geval apart	7
Goede opbrengsten en slechte prijzen in warmste jaar ooit	7
Aardappelprijzen lijden onder areaalgroei en hoge opbrengsten	8
Suikermarkt EU sterk onder druk	9
Graanprijs flink gedaald	9
Kostprijsberekeningen	9
Markt- en prijsinformatie	9
Vooruit met kwaliteit en duurzaamheid	10
Discussie over gewasbescherming met omwonenden laait op	10
Over agro-ecologie is nog veel te leren	10
Onderzoek en Innovatie	11
Genetische modificatie	11
Samen met anderen	11
Productschap Akkerbouw	11
Platform Aarde Boer Consument (ABC)	12
Internationale belangenbehartiging door Europese Coördinatie Via Campesina (ECVC)	12
Certificering(s-overleg) over naar BO Akkerbouw	14
Vakbondenoverleg	14
Samenwerking NAV en VTA	14
Samenwerking NAV en LTO	14
Overlast ganzen	15
Activiteiten NAV-regio's in 2014	15
Regio Noord	15
Regio Noordoost	15
Regio Noord-Holland	16
Regio Flevoland	16
Regio Zuid/Zuidwest	16
Tot slot	16

Nieuwe kansen creëren bij (inter)nationale ontwikkelingen

Het jaar 2014 was voor een aantal zaken het 'laatste jaar': het Productschap Akkerbouw met alle daaraan verbonden zaken en het oude landbouwbeleid met de toeslagrechten. De NAV heeft hoog ingezet op nieuwe kansen en mogelijkheden voor akkerbouwers om binnen de nieuwe kaders een goed inkomen te verdienen. Zo is er het één en ander bereikt in de vergroening in het nieuwe GLB en is de NAV mede-oprichter en –bestuurder van de nieuwe Brancheorganisatie Akkerbouw. Daarnaast is er uiteraard ook aan een groot aantal andere zaken aandacht besteed. Alles met als doel een maatschappelijk en economisch duurzame akkerbouw!

Van toeslagrechten naar 'flat rate' bijdragen in het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)

Sinds de oprichting van de NAV in 1993 vormt het streven naar een beter Europees landbouwbeleid de belangrijkste doelstelling van de NAV. De lijfspreuk 'Genoeg is Beter' staat voor een marktsysteem met 'managed trade', waarbij er enige controle is over het aanbod om daarmee een gezonde marktwerking te waarborgen. Daardoor kan er sprake zijn van een evenwichtige en eerlijke prijsvorming. Sinds de landbouwhervorming van de EU door de Ierse landbouwcommissaris Ray McSharry heeft de EU landbouwpolitiek zich echter gevoegd naar de mores uit de WTO, het wereldhandelsoverleg, waardoor garantieprijzen en tolmuren afgebroken worden. Wat wel mocht is een Europese variant op het Amerikaanse systeem van de 'Deficiency Payments': nu de bedrijfstoelagen.

2014 is het jaar van de afsluiting van de oude bedrijfstoelagen die op historische gronden aan een bedrijf gekoppeld zijn. Vanaf 1 januari 2015 vindt de ombouw naar de 'flat rate' plaats, de vaste bijdrage van de EU als alternatief voor het voormalige prijsgarantiesysteem. Wel zijn er aan dit systeem extra voorwaarden verbonden, zoals de eisen voor vergroening. Samen met de reeds bestaande voorwaarden van 'good practice' zijn dit de nieuwe vormen van koppeling aan beleid: de 'cross compliance'. De bezwaren tegen deze vormen van landbouwbeleid zijn primair de blijvende afhankelijkheid van overheidsbijdragen en de voortdurende egalisatie van de toelagen over de gehele Europese Unie. Met andere woorden: de bedragen zullen in de toekomst naar beneden gaan, maar de eisen om de toelagen te mogen ontvangen gaan omhoog. Onderwijl zullen de prijsfluctuaties op de verschillende markten toenemen. De NAV vindt dit in belang van de inkomenspositie van de boeren, maar ook voor de brede beschikbaarheid van basisvoedsel de verkeerde weg. Dat neemt echter niet weg dat de NAV als 'een burgemeester in oorlogstijd' haar invloed heeft aangewend om met name de vergroening zo praktisch mogelijk ingevuld te krijgen.

Vrijhandelsverdragen

In het licht van het bovenstaande zijn ook de NAV zorgen voor TTIP (Trans Atlantisch Investerings- en Vrijhandelsverdrag) en andere handelsverdragen als CETA (verdrag tussen EU en Canada) te verklaren. Het klinkt zo mooi dat we dan met Noord-Amerika een gezamenlijke markt zouden gaan vormen. Maar ook nu hebben fytosanitaire drempels een veel groter belang dan tarieven. En wij als Europeanen willen toch zelf kunnen bepalen in hoeverre we hormoonvlees of GMO-soja willen consumeren? Ook nu weer dreigt er een uitruil van belangen tussen de economische sectoren. We kennen nog maar al te goed het 'Blair-House' akkoord van 1992 waarin toegang voor Europese verzekeraars en bankiers naar de Amerikaanse markt werd uitgeruild tegen ons EU eiwitprogramma... Het antwoord van de NAV hierop is voedselsoevereiniteit voor ieder handelsblok gecombineerd met aanbodsregulatie; dus produceren wat de markt vraagt. We zijn ons er wel van bewust dat we als NAV hiervoor een brede coalitie van binnen en buiten de landbouw en Europees wijd moeten opbouwen! Binnen de internationale belangenbehartiging in Via Campesina (zie onder 'Internationale belangenbehartiging') en ook binnen het Europees Parlement

wordt de samenwerking en het verzet tegen TTIP en andere vrijhandelsverdragen steeds groter en ook beter gehoord.

Vergroening in het GLB breder in te vullen dan eerst gedacht

Met het nieuwe GLB is er de vergroening waar akkerbouwers mee te maken krijgen. De verplichte gewasdiversiteit zal geen probleem zijn, aangezien zelfs winter- en zomergranen al als verschillende gewassen tellen. In eerste instantie zaten de problemen vooral in de verplichte 5% EFA (Ecological Focus Area). De NAV heeft met LTO en NAJK actief gelobbyd voor een bredere invulling van deze EFA- verplichting dan de staatssecretaris in juni 2014 nog in gedachten had. En met succes: in het debat in de Tweede Kamer werd de

staatssecretaris met breed gedragen moties overgehaald om ook vanggewassen als vergroening mee te laten tellen en werd ook bereikt dat de vergroening per jaar kan worden ingevuld in plaats van eenmalig voor een periode van 2015-2019. Met het meetellen van vanggewassen zullen veel akkerbouwers aan de EFA-verplichting kunnen voldoen, al is het op klei moeilijker om aan de specifieke eisen voor de teelt van de vanggewassen te voldoen. Jammer is ook dat soja, in tegenstelling tot lupine, niet meetelt. Het equivalente pakket met beheerde akkerranden zal minder gekozen worden, vooral omdat de beheerde akkerrand minstens 30% van de EFA moet uitmaken. De NAV vreest dat daardoor de bloeiende akkerranden in het landschap eerder zullen afnemen dan toenemen, maar is wel tevreden over het feit dat akkerbouwers makkelijker de vergroening in het bouwplan kunnen opnemen dan eerst werd gevreesd. In voorgaande jaren is met VVAK gewerkt aan een vergroeningscertificaat. Dit werd uiteindelijk niet ingediend, omdat de eisen op het moment van indienen nog te onduidelijk waren. Mogelijk kan dit in de komende jaren nog worden toegevoegd, evenals de landschapselementen die nu nog grotendeels buiten de boot vallen. De definitieve goedkeuring door Brussel van de Nederlandse invulling wordt half maart 2015 verwacht.

Een nieuwe start: Brancheorganisatie Akkerbouw opgericht

Na het debacle van de opheffing van het Productschap Akkerbouw heeft de complete sector de handschoen opgepakt om toch een mate van samenwerking in de akkerbouwbranche op te zetten. Bovendien wordt vanuit het nieuwe GLB de vorming van producenten organisaties gestimuleerd. Deze producenten organisaties zijn enkel bedoeld voor telergroeperingen die zich tot een bepaalde omvang verenigen; ook om in de markt te opereren.

De organisaties van telers, afzet, verwerking, kwekers en toeleveranciers hebben zich verenigd in de Branche Organisatie Akkerbouw (BO). Hierin participeren naast de NAV, LTO vakgroep Akkerbouw, het NAJK, de NAO, de VAVI, AVEBE, Plantum, het Comité van Graanhandelaren, de CZAV, Cosun en Agrifirm. Het doel is om gezamenlijk de belangen van de akkerbouwsector te verdedigen en de kwaliteit van de productie te verhogen. Een middel hierbij is vooral gezamenlijk gefinancierde onderzoeksopdrachten. De BO doet natuurlijk niet aan politieke belangenbehartiging, dat laten we over aan de onderliggende organisaties. Per sector binnen de BO, bijvoorbeeld de teelt, is er onafhankelijke standpuntbepaling, zodat bijvoorbeeld de andere sectoren geen invloed hebben op een besluit voor de telers. Binnen de teeltsector moet er overeenstemming bestaan tussen afgevaardigden van ten minste twee van de drie onderliggende organisaties.

Op grond van Europese- en nationale regelgeving wordt de BO formeel ingericht langs de lijnen vanuit het 'oude' Europese landbouwbeleid. Dus een BO Granen, een BO Suiker en een BO Aardappelen en overige akkerbouwgewassen. Voor de akkerbouw moet de BO nog wel door de nationale overheid erkend worden. Pas na erkenning kan er per BO bij het Ministerie van Economische Zaken (EZ) een algemeen verbindend

verklaring (AVV) aangevraagd worden. Met een AVV kan een maatregel voor beperkte tijd aan de gehele sector opgelegd worden en kan er verplichtend een financieringsheffing opgelegd worden. Op het eind van 2014 staat dit nieuwe beleid wel in de steigers, maar is het nog wachten op de nodige erkenningen door de overheid.

De landbouworganisaties doen er alles aan om het 'momentum' van oprichting niet te verspelen. Nu is er nog een infrastructuur om bijvoorbeeld gezamenlijke opdrachten te verstrekken en gefinancierd te krijgen. Het is volstrekt duidelijk dat medefinanciering op vrijwillige basis niet van de grond zal komen. De kracht van de kleinschalige Nederlandse akkerbouw is altijd de rol als voortrekker geweest, waarbij collectief verkregen kennis ook voor iedereen toegankelijk is!

Onerlijke handelspraktijken wel degelijk een probleem

In 2013 is er op initiatief van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) een vrijwillige Gedragscode Eerlijke Handelspraktijken opgesteld. Inmiddels is deze code ondertekend door een groot aantal afnemers, waaronder het Centraal Bureau voor Levensmiddelen (CBL) met daarin praktisch alle supermarkten en de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI). Er is in oktober 2013 een meldpunt ingesteld, waar klachten over handelspraktijken kunnen worden gemeld. Deze klachten worden dan beoordeeld door een stuurgroep, waarin LTO, het CBL en het FNLI zitting hebben. In eerste instantie zou de proef met het

meldpunt en de vrijwillige gedragscode een jaar lopen. Na een jaar bleek echter, dat er geen klachten waren binnengekomen en is de proef met een jaar verlengd. In de Tweede Kamer zijn vragen gesteld over het feit dat er geen meldingen zijn gedaan, waarop het antwoord van de staatssecretaris was dat er kennelijk niets aan de hand is. De NAV heeft daarop onder haar eigen leden een ledenpeiling gehouden. Hieruit bleek, dat 72% van de 139 leden die aan de peiling deelnamen wel degelijk last heeft gehad van oneerlijke handelspraktijken in de afgelopen 10 jaar. De grootste problemen treden op bij consumptieaardappelen, uien en groentegewassen. De praktijken die worden genoemd zijn overschrijding van de betalingstermijn, discussies over tarra percentages en over kwaliteit met als doel om de (afgesproken) contractprijs te verlagen. De meeste van de leden die deze dingen meemaken nemen weinig actie, slechts een enkele keer worden juridische acties genomen. De ledenpeiling heeft ook uitgewezen, dat slechts 18% wist van de Gedragscode en slechts 10% van het bestaan van het meldpunt. Dat verklaart al voor een groot deel waarom niemand een melding heeft gedaan, maar daarnaast blijkt ook duidelijk uit de antwoorden dat mensen pas een melding gaan doen als ze ten eerste zeker zijn dat het helpt en ten tweede dat het geen nadelige gevolgen zal hebben.

De resultaten van deze NAV-ledenpeiling zijn de enige recente harde cijfers en zowel in de Nederlandse als in de Europese politiek is er grote belangstelling voor, met als gevolg dat het bestuur door meerdere partijen in Den Haag en Brussel is uitgenodigd om hierover te komen praten. De NAV heeft al eerder bepleit dat een vrijwillige gedragscode niet werkt, zoals ook in Engeland is gebleken. Het meldpunt blijkt in andere sectoren, zoals de tuinbouw, wel bekend maar ook die sector maakt er geen gebruik van, vooral vanwege de opzet met de stuurgroep. De NAV pleit er dan ook voor om een onafhankelijke Autoriteit Producent en Markt op te richten, die ook daadwerkelijk sancties kan opleggen, vergelijkbaar met de mededingingsautoriteit ACM (Autoriteit Consument en Markt).

Fosfaatnormen in het nieuwe mestbeleid schieten doel voorbij

In 2014 zijn uiteindelijk na lang wachten de nieuwe aanpassingen doorgevoerd in het 5^e actieprogramma nitraatrichtlijn. De stikstofnormen op de klei zijn voor graan een stuk verbeterd en voor de Veenkoloniën en Texel is runderdrijfmest nu geaccepteerd als antistufmaatregel. Voor de zandgebieden in het

algemeen, maar vooral in het zuidoosten worden de stikstofnormen als knellend ervaren. Het nog niet voldoen aan de nitraatrichtlijn speelt hier de akkerbouw parten. De inzet van meer graan en vooral groenbemesters, gestimuleerd door de nieuwe vergroeningsmaatregelen kunnen er voor zorgen dat de nitraatrichtlijn uiteindelijk ook hier gehaald zullen worden. Maatwerk moet er voor zorgen dat telers met hoge opbrengsten net zoals nu op de klei ook op het zand de mogelijkheid krijgen voor stikstofdifferentiatie.

Voor fosfaat lijken de huidige normen hun doel voorbij te schieten. De NAV heeft recentelijk een tabel gepubliceerd, waarbij aangetoond kan worden dat op vrijwel alle grondsoorten de fosfaatbemesting niet meer in evenwicht is met de onttrekking. De doelstelling van het 5^e actieprogramma nitraatrichtlijn is onder andere evenwichtsbemesting. Maar met de huidige fosfaatsnormen is de onttrekking op menig bedrijf groter dan de toediening. Voor de korte termijn hoeft dat nog geen probleem te zijn, maar op langere termijn gaat de fosfaattoestand naar beneden. Veel fosfaatbehoeftige gewassen zullen daardoor op termijn niet meer optimaal van fosfaat kunnen worden voorzien, waardoor de bodemvruchtbaarheid in gevaar kan komen.

De NAV pleit voor de mogelijkheid voor fosfaatdifferentiatie, net zoals dat nu voor stikstof op de klei kan. Als de teler kan aantonen dat hij hogere opbrengsten heeft, waarbij de onttrekking groter is dan de toediening dan moet een correctie mogelijk zijn. Waarschijnlijk zou deze mogelijkheid onder gebracht kunnen worden bij zogenaamde equivalente maatregelen, waarbij Brussel Nederland enige ruimte biedt om op bedrijfsniveau specifieke normen te hanteren.

Steeds meer aandacht voor teelt eiwitgewassen

Al jaren bepleit de NAV de teelt van eiwitgewassen in NW-Europa. Zo ook afgelopen jaar. In de praktijk is in 2014 de teelt van vooral soja en lupine weer uitgebreid, hoewel er zeker nog geen sprake is van een doorbraak. Daarvoor is de teelt nog niet rendabel genoeg. Voor een verlaging van de kostprijs zijn betere rassen nodig met een hogere opbrengstpotentie, al dan niet in combinatie met een betere prijs in de afzetmarkt. Op deze twee terreinen is afgelopen jaar weer intensief gelobbyd. Dit heeft er o.a. toe geleid dat lupine wel en soja helaas niet is opgenomen als een

mogelijke invulling voor vergroening. Om nog beter beslagen ten ijs te komen is in opdracht van de NAV door Masterstudenten van de Wageningen Universiteit een onderzoek verricht naar de huidige stand van zaken en de kansen met betrekking tot de veredeling, teelt en vermarkting van lupine en soja.

Normen en keuringsdienst belangrijk voor pootgoed

In onveranderde samenstelling heeft de pootgoedcommissie van de NAV zich in het jaar 2014 bezig gehouden met instandhouding van een onafhankelijke keuringsdienst, keuringsnormen, de bescherming van de fytosanitaire status van de Nederlandse aardappelteelt en de normen voor de algemene leveringsvoorwaarden.

Onder Nederlandse pootgoedtelers wordt de wens voor een zelfstandige NAK breed gedragen. Na het opheffen van de productschappen wenste het kabinet Rutte ook de zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) op te heffen. Hierbij zou de NAK dan moeten samengaan met de NVWA en veranderen in een overheidsdienst. Het bezwaar hierbij is dat de tariefstelling ondoorzichtig en hoogstwaarschijnlijk hoger zou worden. Daarnaast speelt ook dat er in Europa gewerkt wordt aan geharmoniseerde wettelijke keuringsnormen. Deze normering ligt echter op een te laag niveau voor onze afnemers in Nederland en

West-Europa. Een overheidsinstelling mag enkel op wettelijke normen keuren, zodat voor deze belangrijke Europese afzet (60%) een tweede keuring noodzakelijk zou zijn... Er ligt nu een uitspraak van de Tweede Kamer om in ieder geval één ZBO voor de plantaardige sector overeind te houden. Zoals hierboven beschreven staat ook de normering en classificatie bij pootgoed ter discussie. Samen met de andere belanghebbenden in de branche is de pootgoedcommissie van mening dat er voldoende doorstroming door middel van afkapping van pootgoed moet blijven, om daarmee het kwaliteitsniveau van handelspootgoed te waarborgen. Wel willen we graag de mogelijkheid in stand houden om voor traditionele stammen een extra generatie te voeren.

Basis voor een gezonde pootgoedteelt is dat we in ons volle Nederland maatregelen nemen zodat de ene teler de andere niet met ziektebesmettingen in de wielen rijdt. In ons land is er geen plek voor een fysieke scheiding van basispootgoed en de andere aardappelteelten. Hiervoor geldt de aardappelteeltregeling ATR die bepaalt dat er altijd van gekeurd pootgoed uitgegaan moet worden. Deze ATR is voor 2015 aangepast met ruimere voorwaarden, voor wat betreft teelt op afstand van het hoofdbedrijf en de uitgangsklasse. Het is teleurstellend dat LTO Nederland overleg met de andere stakeholders, de kwekers, handelshuizen en ook de NAV uit de weg gegaan is en in een 'alleingang' de nieuwe regeling in de Commissie Teelt van het Productschap Akkerbouw er door gedrukt heeft.

In het najaar van 2014 is ook de discussie over leveringsvoorwaarden van pootgoed binnen Nederland opgestart. Op dit moment lopen de wensen van de pootgoedgebruikers ten aanzien van maatsortering en garantstelling voor kwaliteit uiteen met wat de telers en handelaren verantwoord achten.

Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen (TBM) een geval apart

Met het opheffen van het Productschap Akkerbouw is de landelijke ATR-regeling voor vermeerdering van pootgoed voor eigen teelt overgegaan naar de Rijksoverheid. Voor de TBM-regeling in de teelt van zetmeelaardappelen geldt dit niet, omdat de overheid geen lokale regelingen wil overnemen. Voorlopig lijkt de TBM-regeling verder te gaan als private regeling.

De prijs van AVEBE en 'Emlichheim' voor zetmeelaardappelen is in 2014 meer dan twee keer zo hoog als voor vrije fritesaardappelen. Na ontkoppeling van de subsidie hebben AVEBE en haar afnemers het gat opgevuld. AVEBE heeft beter management en de processen verbeterd.

De werkgroep Zetmeelaardappelen van de NAV heeft een nieuw lid, Johan Koop. Hij volgt Rieks Kuper op, die door voorzitter Teun de Jong in de vergadering in december hartelijk werd bedankt voor zijn inzet in de werkgroep.

Goede opbrengsten en slechte prijzen in warmste jaar ooit

2014 gaat de geschiedenis in als het warmste jaar ooit gemeten in Nederland. De opbrengsten waren goed, de prijzen helaas niet.

Aardappelprijzen lijden onder areaalgroei en hoge opbrengsten

Het tweede deel van het verkoopseizoen van aardappeloogst 2013 werd voor de teler steeds negatiever. Bij het begin van de oogst van de vroege aardappelen van oogst 2013 leek het erop dat we op een evenwicht in de markt aan koersten. De eerste ramingen voor de oogst in de EU-5 lagen in de buurt van de 22 miljoen ton. We weten dat bij deze hoeveelheid aardappelen we doorgaans redelijke prijzen hebben. In de afland periode was het aanbod af en toe krap en dat leidde tot hele mooie prijzen. Vooral in Duitsland viel de oogst erg tegen en waren de eerste schattingen dat de oogst in de buurt van de 9 miljoen ton zou komen, tegen normaal rond de 11 miljoen ton. Tijdens de hoofdoogst kwamen er meer een meer berichten dat hier en daar de opbrengsten toch nog erg meevielen. Rond de jaarwisseling lag de fysieke marktprijs nog rond de 15 cent/kg. In de loop van 2014 was bij iedere inventarisatie de oogst weer iets groter en bleek uiteindelijk dichtbij de 24 miljoen ton te liggen. In het staatje hieronder de prijsontwikkeling (ct/kg) op de fysieke markt:

Begin november 2013	17.5
Begin januari 2014	15
Begin maart	12
Begin mei	10
Eind juni	5

De NAV heeft er vorig seizoen al op gewezen dat het areaal consumptieaardappelen in 2013 al te groot was om een redelijke kans op renderende prijzen te hebben. Alleen een historisch lage gemiddelde opbrengst in NW-Europa kan nog redelijke prijzen opleveren.

In seizoen 2014 werden nog meer aardappelen gepoot in de EU-5. Vooral in België en Frankrijk groeide het areaal nogal flink. Het areaal in de EU-5 groeide bijna 5 procent tot ca. 550.000 ha. Daarnaast waren de groeiomstandigheden in geheel NW-Europa het hele seizoen redelijk tot goed. Dit resulteert in een totale oogst van meer dan 28 miljoen ton. Deze hoeveelheid ligt zo ver van het marktevenwicht van 22 miljoen ton, dat vanaf het begin van de afland periode de prijzen op de vrije markt dramatisch zijn geweest. De onderkant van de markt kwam op 1 ct/kg te liggen. Het is mogelijk, dat naar het einde van het seizoen de prijzen nog iets zullen oplopen, maar ze zullen ver van de kostprijs verwijderd blijven. In de afgelopen jaren zijn de contractprijzen een paar keer gestegen. Er is nog een stijging van een paar cent nodig om op kostprijniveau te komen. Ervaringen uit het verleden leren, dat in jaren met slechte prijzen, de contractprijzen dalen. Misschien dat dit voor 2015 niet gaat gebeuren, omdat de industrie zijn contractpositie op peil wil houden. De industrie zal in de huidige markt waarschijnlijk geen aanleiding zien de contractprijzen te verhogen. Een stabiele contractprijs lijkt dus het hoogst haalbare.

De huidige marktsituatie toont wel aan, dat het areaal flink zal moeten dalen om in 2015 weer tot een gezondere markt te komen. Een krimp van 15% kan bij een gemiddelde kg-opbrengst nog tot redelijke prijzen leiden. Een geringere krimp en/of een meer dan gemiddelde kg-opbrengst kan ook in 2015 tot te lage prijzen leiden. Op de groeiomstandigheden hebben we als teler geen invloed, maar op het areaal wel. Een forse areaalkrimp kan nooit een garantie voor goede prijzen zijn, maar maakt wel de kans op goede prijzen veel groter.

De werkgroep consumptieaardappelen heeft zich vooral bezig gehouden met het volgen en analyseren van de markt en met de nieuwe opzet van de markt- en prijsinformatie. De NAV heeft, samen met LTO, twee keer per jaar overleg met de NAO (Nederlandse Aardappel Organisatie) over allerlei onderwerpen, die door de betrokken partijen worden aangedragen. Met de betrokken partijen in de keten van consumptieaardappelen is een aantal malen overleg geweest over de beursnotering 'fritesgeschikt, droog uit de schuur'. De VAVI wilde een splitsing aanbrengen in deze notering voor 'aardappelen in Nederland geteeld en in Nederland, Duitsland of België verwerkt' en 'aardappelen in Nederland geteeld en elders (niet in de genoemde landen) verwerkt'. Uiteindelijk heeft Beurs Emmeloord die splitsing wel aangebracht en Beurs Goes niet. De NAV vindt de splitsing niet in het belang van de telers.

Suikermarkt EU sterk onder druk

Het oogstjaar 2014 staat in het teken van hoge suikeropbrengsten en sterk dalende marktprijzen voor EU suiker. De suikeropbrengst bereikt in de EU een historische hoge opbrengst, waarbij in Nederland gemiddeld meer dan 15 ton suiker per hectare wordt geproduceerd. Door de hoge EU opbrengsten en de dramatisch lage prijzen op de wereldmarkt gaan de EU suikerprijzen in sneltreinvaart naar beneden van ca. €700 per ton witsuiker naar beneden de €500 per ton. Deze prijsval is nog steeds niet tot staan gebracht, waardoor de EU suikerprijs in 2015 wel eens op een historisch dieptepunt zou kunnen komen te liggen met alle gevolgen van dien voor de uitbetalingsprijs. Voor het eerst zal een substantieel deel van de Nederlandse suikeropbrengst noodgedwongen moeten worden doorgeschoven, hetgeen de eerst geproduceerde quotumsuiker in 2015 zal zijn.

COSUN is al aan het voorsorteren op de situatie na 2016 als het suikerquotum verdwijnt. De telers krijgen een fabriekstoewijzing op basis van de referentie uit het verleden. De verwachting van COSUN is een geleidelijke areaaluitbreiding van zo'n 20 procent. De suikerreferentie zal in evenwicht gebracht worden met het aantal aandelen van ieder lid met zowel een leveringsrecht als een leveringsplicht vergelijkbaar met de fabrieksaardappelen. De COSUN gaat een minimumprijs garanderen van ca. €32 per ton suikerbieten met 17% suiker en een winbaarheid van 91 punten. Dit komt overeen met de jaargemiddelden van de laatste jaren geleverde suikerbieten. Het is echter nauwelijks meer dan de huidige EU minimumprijs, hetgeen ondanks de hoge suikeropbrengsten per hectare van de laatste jaren geen rendabele bietenprijs is voor de Nederlands telers. De afschaffing van de EU suikerquotering werpt zijn schaduw al vooruit.

Graanprijs flink gedaald

Afgelopen jaar is de graanprijs verder onder kostprijsniveau gedaald. De NAV bepleit bij politiek en bestuur vanuit haar gedachtegoed nog steeds een faire, kostprijsdekkende prijs.

Kostprijsberekeningen

De prijzen van 2014 zijn voor akkerbouwers rampzalig geweest. Toch of juist daarom blijft de NAV pleiten voor een minimumprijs voor producten van 15% boven de kostprijs. De kostprijsberekeningen zijn ook in 2014 weer bijgewerkt en op de website geplaatst.

Markt- en prijsinformatie

De NAV hecht grote waarde aan goede markt- en prijsinformatie voor akkerbouwers. Onze afnemers zijn vaak grote en wereldwijd opererende bedrijven, die over een uitstekend inzicht in de markt beschikken.

Om als akkerbouwer goed in die markt te kunnen opereren moet hij over minimaal dezelfde informatie (kwalitatief en kwantitatief) kunnen beschikken als zijn afnemers.

In het Jaarverslag van 2013 is al verslag gedaan van de pogingen om vanwege de opheffing van het Productschap Akkerbouw de versnipperde informatie te stroomlijnen. De NAV is samen met VTA van mening, dat je daarbij eerst horizontaal moet samenwerken om een goed informatiesysteem op te zetten, voordat je verticaal samenwerking zoekt. Er zijn daarom nog gesprekken geweest van NAV en VTA met LTO en met NAIK om de mogelijkheden voor die telerssamenwerking te verkennen. Deze gesprekken hebben niet tot resultaat geleid. LTO en NAIK hechten minder waarde aan horizontale samenwerking en vinden dat de telers met bijvoorbeeld de informatie die VTA en DCA verstrekken ook al over voldoende informatie kunnen beschikken om in de markt te kunnen opereren. Er vinden nog wel gesprekken plaats met ketenpartners om tot een Akkerbouwplaza te komen. Dit moet een portal worden waar alle markt- en prijsinformatie beschikbaar is op een centraal punt, maar iedere aanbieder verantwoordelijk blijft voor zijn eigen product. Hopelijk kan dit in de toekomst leiden tot vormen van samenwerking om de informatie te verbeteren.

In ieder geval zal markt- en prijsinformatie vanaf 1 januari 2015 niet meer collectief gefinancierd kunnen worden. Na het verdwijnen van het productschap op die datum geldt voor alle informatie dus het profijtbeginsel: degene die behoefte heeft aan informatie moet daar ook de kosten voor betalen. De NAV is hier altijd al voorstander van geweest. Gezien de ontwikkelingen zal de NAV samen met VTA proberen om de markt- en prijsinformatie door en voor telers verder te optimaliseren.

Vooruit met kwaliteit en duurzaamheid

Discussie over gewasbescherming met omwonenden laait op

In 2014 is er een maatschappelijke discussie losgebarsten over de gevaren voor omwonenden, bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel de NAV van mening is dat de meeste akkerbouwers verantwoord omgaan met de chemische middelen die worden gebruikt, is het van groot belang dat we de discussie met onze 'buren' aangaan. We kunnen hen uitleggen dat de middelen getoetst zijn op giftigheid, en dat we wel vaker spuiten dan vroeger, maar dat we daardoor minder middelen in het milieu brengen. Vooral het gesprek aangaan met omwonenden, en dan bij voorkeur ruim voordat we met de veldspuit het land op komen, kan veel ergernis voorkomen.

Voor deze en andere belangrijke zaken hebben we de werkgroep Gewasbescherming van de NAV weer nieuw leven ingeblazen en we zullen begin 2015 bijeenkomen om de actualiteiten te bespreken met mensen uit de branche.

Over agro-ecologie is nog veel te leren

Agro-ecologie houdt zich bezig met meer natuurgerichte landbouw, met kortere ketens, met nieuwe afzetmarkten en – methoden, kortom met een andere manier van produceren en vermarkten van landbouwproducten. Deze manier van landbouw probeert zo min mogelijk afhankelijk te zijn van niet-hernieuwbare grondstoffen en energiebronnen. Na een langdurige trend naar steeds grootschaligere landbouw is dit een nieuwe trend waarvan de mogelijkheden nog lang niet allemaal duidelijk zijn. Om dit verder te ontdekken doet de NAV mee in het internationale Grundtvig project, dat als doelstelling heeft om ervaringen uit wisselen met organisaties in andere Europese landen en die ervaringen in eigen land verder uit te dragen.

NAV-leden hebben bijeenkomsten in Noorwegen en Spanje bezocht, waarvan in 'Genoeg is Beter' verslagen zijn verschenen. In de bijeenkomst in Noorwegen is vooral aandacht besteed aan de

omschrijving van agro-ecologie, de bijeenkomst in Spanje ging over de mogelijkheden van korte ketens en alternatieve certificeringsmethoden die daar meer geschikt voor zijn.

Verder is er een bijeenkomst georganiseerd voor geïnteresseerde leden waar prof. Pablo Tittone (hoogleraar vakgroep Farming Systems Ecology van de Wageningen Universiteit), die een inleiding hield over alle aspecten die met agro-ecologie samen hangen.

Onderzoek en Innovatie

Nieuw landbouwkundig onderzoek is er vanwege de opheffing van het Productschap Akkerbouw in het afgelopen jaar niet uitgevoerd, alleen meerjarige projecten die al waren gestart lopen nog door. Hetzelfde geldt voor 2015.

Om in de toekomst toch weer onderzoek te kunnen financieren is een Brancheorganisatie opgericht waar u elders in dit jaarverslag meer over kunt lezen. Om de vereiste algemeen verbindend verklaring van het ministerie van EZ te verkrijgen is er een werkgroep opgericht waarin alle initiatiefnemers van de BO zitting hebben. Deze werkgroep heeft een onderzoeksvisie 'Onderzoek en Innovatie' opgesteld om het Ministerie van EZ te overtuigen van de noodzaak van openbaar landbouwkundig onderzoek dat wordt betaald door alle akkerbouwers. Ook de NAV is actief binnen deze werkgroep.

Genetische modificatie

Dit onderwerp is het afgelopen jaar binnen het bestuur niet aan de orde geweest. In Europees verband worden de nationale vrijheden steeds groter.

Zonder de vooruitgang in de veredeling te willen blokkeren, is de NAV van mening dat een terughoudend beleid voor de akkerbouw een goede keuze is. Ook hier moeten we de mening van de consument goed in de gaten houden.

Samen met anderen

Opkomen voor de akkerbouwbelangen doet de NAV soms alleen. Waar mogelijk zoeken we samenwerking met anderen. Deze samenwerking wordt hier beschreven.

Productschap Akkerbouw

Het jaar 2014 kenmerkte zich door afbouw van de taken van het Productschap Akkerbouw. Het blijft voor de telerorganisaties onbegrijpelijk dat het kabinet besloten heeft tot afbouw van de productschappen in plaats van reorganisatie. Het takenpakket is vooruitlopende op de opheffing al flink ingeperkt: voor nieuwe onderzoeksprojecten gold een 'stand-still' en bijvoorbeeld akkerbouwpromotie is niet meer uitgevoerd. De financiering van lopende projecten is vanuit de reserves uitgevoerd, zodat er in 2014 geen heffing meer aan de sector teelt is opgelegd. Uit eigen beweging is het aantal personeelsleden van het PA al sterk ingekrompen; de overige personeelsleden gaan of mee met de regelgeving naar de overheid of komen in aanmerking voor plaatsing bij de nieuw opgerichte Branche Organisatie (BO). Formeel is de SER (Sociaal Economische Raad) toezichthouder op de productschappen. Deze SER heeft er mee ingestemd dat de overgebleven reserves van het productschap worden overgeheveld naar de BO.

De NAV participeert in de Commissie Teelt (CT). Doordat de activiteiten van het productschap voor 2014 al sterk waren ingekrompen heeft de CT voornamelijk schriftelijk vergaderd en besluiten genomen. De belangrijkste activiteit was nu nog voortzetting van ondersteuning van de landbouwbeurzen en de prijsinformatie voor de akkerbouw. Ook wordt er getracht om voor de toekomstige jaren een toegankelijk

systeem van prijsinformatie voor de telers overeind te houden, zoals beschreven onder het kopje 'Markt- en prijsinformatie'. Integratie van de verschillende systemen lijkt op dit moment nog een brug te ver. Binnen de Nederlandse akkerbouw is de aardappelteelt natuurlijk onze 'core-business'. Sinds de koppeling van Europese ondersteuningssubsidies aan de teelt van zetmeelaardappelen van de baan is en deze bedragen in de bedrijfstoelage zijn opgenomen, zijn de zetmeelaardappelen eigenlijk gewone consumptieaardappelen. Toch zijn er nog bijzondere regelingen voor gekwalificeerde zetmeelrassen, geteeld in het omschreven gebied van NO-Nederland. In de TBM (Teelt Beschermende Maatregelen) is geregeld dat er een nauwere vruchtwisseling mogelijk is en dat eigen pootgoedteelt onder het TBM regime uitgevoerd kan worden. Met instemming van de CT worden deze taken van 2015 privaat uitgevoerd door de zetmeel-industrieën van AVEBE en 'Emlichheim'. De vrije teelten van pootgoed en consumptieaardappelen zijn altijd al gewend geweest om los van overheidsbescherming op de markt te opereren. Daarbij is het voor zowel de pootgoed- als de consumptiesector van het hoogste belang om volop gebruik te maken van export mogelijkheden. Vanuit de CT is er altijd aan gewerkt om niet enkel voor besmettelijke ziekten als Phytophthora regelgeving te hanteren, maar ook om overdracht van virus- en bacterieziekten te voorkomen. Voor de samenhang in de Nederlandse akkerbouw is het niet gunstig dat de belangrijke pootgoed- en consumptieaardappel sectoren zich laten verleiden tot éézijdige standpunten. Deze noodzakelijk dialoog is bij de totstandkoming van een nieuwe ATR (aardappelteelt regeling) niet van de grond gekomen. Overigens worden alle verordeningen van het productschap in 2015 voortgezet als wetgeving.

Platform Aarde Boer Consument (ABC)

De NAV werkt in Platform ABC samen met o.a. de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), andere maatschappelijke organisaties en personen geïnteresseerd in onderwerpen op het gebied van de voedselproductie. Zo is met het oog op de Europese Verkiezingen veel aandacht besteed aan het informeren van politici en de publieke opinie dat het landbouwbeleid in de EU sterk moet veranderen om tot voedselsoevereiniteit te komen.

Platform ABC werkt samen met een groot aantal maatschappelijke organisaties in het netwerk Voedsel Anders. Dit netwerk heeft in februari 2014 een zeer succesvolle 2-daagse conferentie in Wageningen georganiseerd. Platform ABC heeft ook een fors aandeel in de totale organisatie van de conferentie geleverd. De conferentie had beide dagen ca. 800 deelnemers, er waren een aantal internationale sprekers en een 40-tal workshops. De NAV heeft ook een bijdrage geleverd aan een aantal workshops. Verslagen van de conferentie en de workshops zijn te vinden op: www.voedselenders.nl.

Platform ABC houdt zich ook, samen met andere organisaties, bezig met de vrijhandelsverdragen, waarover de EU aan het onderhandelen is met de VS en Canada. De NAV vindt in het algemeen dat voedsel veel te belangrijk is om alleen maar over te laten aan de vrije markt. In het overleg met organisaties, die kritisch zijn t.a.v. vrijhandelsverdragen kan de NAV dus steun vinden voor haar standpunten.

Internationale belangenbehartiging door Europese Coördinatie Via Campesina (ECVC)

De speerpunten waar ECVC aan werkt zijn: beleid, productiewijzen en rechten. Een hele korte samenvatting van het werk van het afgelopen jaar. Uitgebreid kunt u ECVC volgen op de website www.eurovia.org

Beleid:

Vrijhandel

Vrijhandel is een constant aandachtspunt. Door de liberalisering van handel wordt de macht van multinationals vergroot en die van regeringen en burgers verkleind. Europa onderhandelt over vele vrijhandelsverdragen. De onderhandelingen voor het vrijhandelsverdrag met Amerika zijn speerpunt omdat hiermee door de EU en VS geprobeerd wordt werelddominantie te houden. ECVC werkt samen

met maatschappelijke organisatie om boeren en burgers te informeren en om activiteiten en demonstraties te coördineren.

Landbouwbeleid

Het Europees Landbouwbeleid is vastgesteld voor de komende periode. DG Agri laat zich tegenwoordig adviseren door Civil Dialogue Groups. De NAV neemt deel aan de groep Akkerbouw, waaronder suiker en plantaardig eiwit vallen. Deze groepen voor maatschappelijke dialoog worden gedomineerd door Europese lobby's van handel en industrie. De grote coöperaties en de levensmiddelenindustrie zijn veel ruimer vertegenwoordigd dan maatschappelijke organisaties en boerenorganisaties die ander beleid voorstaan.

Productiewijzen:

Boerenzaaizaad

ECVC heeft veel gewerkt aan de herziening van de zaadwetgeving. Het belang van boerenzaaizaad blijft een speerpunt. De zaadwetgeving verloopt moeizaam. De lobby van de grote reuzen is enorm. Zij zijn in het voordeel omdat hun juristen de 500 pagina's wettekstvoorstellen mee ontwerpen. Voor maatschappelijke en boerenorganisaties is het haast ondoenlijk om de juiste angels uit de teksten te vissen. Toch is er een brede beweging die het belang van boerenzaaizaad inziet en die geluid laat horen en met initiatieven komt. Parlementariërs hebben hier oog en oor voor.

Agroecologie

Wereldwijd wordt gezien dat de negatieve effecten van een intensieve productiewijze op de korte termijn kwaliteitsverlies oplevert van producten, bodem en water. Er zijn hele goede resultaten behaald met agro-ecologische productie. Agro-ecologie is meer dan een teelttechniek, het omvat ook verbondenheid met de maatschappij. Niet alleen producten telen en verkopen, maar korte ketens realiseren, direct contact met de consument, toegevoegde waarde vinden door bewerking op de boerderij of in het dorp, leveren aan scholen, ziekenhuizen, overheden. Er zijn goede resultaten met certificeren en eigen manier van kostendekkende prijzen bepalen. Het totaalplaatje van agro-ecologie levert economische winst op en milieuwinst. Niet alleen voor de boeren maar ook voor de burgers in de omgeving. ECVC verdiept de kennis, deelt ervaringen in Europa, verbindt boeren, burgers en onderzoekers die met agro-ecologie werken. Ook op wereldniveau gebeurt dit.

Rechten:

Land

Op niveau van de FAO in Rome wordt hard gewerkt om het recht op land in Europa op de agenda te krijgen. De gemiddelde leeftijd van een boer in Europa is ruim boven de 50. Op veel plaatsen is leegloop op het platteland, schaalvergroting. Bedrijfsopvolging is erg moeilijk op de kapitaalsintensieve bedrijven. Landbouw en veeteelt verschuiven van lokale bevolking naar grote (buitenlandse) bedrijven, op basis van geld van investeerders, met managers en arbeiders. Deze bedrijven produceren vooral grondstoffen voor de levensmiddelenindustrie. Dit gebeurt niet alleen in Oost-Europa maar ook in Nederland. Op deze

manier verdwijnt voedselproductie uit de handen van de lokale bevolking. Dit wordt versterkt door handelsbeleid en landbouwbeleid. Is deze ontwikkeling de manier om voedselzekerheid te vergroten? La Via Campesina en vele maatschappelijke organisaties vinden van niet. Zij werken binnen de FAO in Rome om het urgentiebesef van het recht op land en het recht op voedselsoevereiniteit te vergroten. Toegang tot land voor jonge boeren, daar draait het om.

Boerenrechten

Op het niveau van de Verenigde Naties in Genève werkt ECVC aan een verklaring van de rechten van de boer en plattelandsbevolking. Binnen het kader van de regelgeving van de VN kan deze verklaring mogelijkheden bieden om voor voedselvoorziening te waarborgen door voedselsoevereiniteit. Dergelijke regelgeving biedt een andere realiteit dan handelsafspraken binnen de WTO. Voedsel zou in de eerste plaats een mensenrecht moeten zijn en niet louter handelswaar.

Certificering(s-overleg) over naar BO Akkerbouw

Het akkerbouw certificeringsoverleg is afgelopen jaar eenmaal bijeen geweest. Inhoudelijk waren er weinig spannende zaken. Organisatorisch was het voortbestaan in het geding door het opheffen van het Productschap Akkerbouw. Vanuit het Productschap Akkerbouw werd de inhoudelijke afstemming gecoördineerd, evenals het afstemmingsoverleg. Met algemene stemmen is besloten om dit onderwerp en de daarvoor noodzakelijke bemensing onder te brengen bij het BO Akkerbouw. Voor de financiering hiervan zal per afgenomen certificaat €5 bijgedragen moeten worden.

Vakbondenoverleg

Afgelopen jaar heeft het overleg tussen de Nederlandse Vakbond Varkenshouders (NVV), de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV), de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP) en de NAV driemaal plaats gevonden. Aan de orde kwamen uiteenlopende zaken zoals marktmacht, het oprichten van producenten- en brancheorganisaties, continuering van onderzoek maar ook bijvoorbeeld ganzenoverlast. In juli werd een gezamenlijk persbericht over meer marktmacht voor boeren uitgebracht. De NAV is ook mede-aanbieder van het Zwartboek 'Valse Lesstof', een initiatief van de NVV, aan Tweede Kamerleden.

Samenwerking NAV en VTA

Sinds 2013 voert de NAV regelmatig overleg met de VTA (Verenigde Telers Akkerbouw). De doelstelling van de VTA ligt op het vlak van de prijsinformatie van de belangrijkste vrije akkerbouwgewassen, aardappelen, uien, graan, peen en knolselderij. De VTA doet niet aan beleidsmatige belangenbehartiging, waardoor er een grond is voor uitwisseling van standpunten. Bovendien werken de werkgroep consumptieaardappelen van de NAV en de VTA intensief samen.

Na een onderzoek daartoe is er voornamelijk niet getracht om tot een nauwere samenwerking van de organisaties NAV en VTA te komen. De mogelijke voordelen van een grotere organisatie bleken niet op te wegen tegen de verschillen in doelgroep en werkwijze. Immers, de NAV beweegt zich op het vlak van landbouwpolitieke belangenbehartiging en werkt daarnaast ook samen in het Productschap Akkerbouw en in de nieuw opgerichte BO, die ook aan vormen van prijsinformatie doen.

De besturen van VTA en NAV hechten er wel aan om in het belang van de leden de samenwerking tenminste op het huidige niveau voort te zetten.

Samenwerking NAV en LTO

De samenwerking tussen NAV en LTO vindt met name plaats met de vakgroep Akkerbouw van LTO Nederland, waarin de akkerbouwvakgroepen van LTO Noord, ZLTO en de LLTB vertegenwoordigd zijn. In 2014 is er samengewerkt in de belangenbehartiging richting invoering van het nieuwe GLB, dat zich met name richtte op de bepalingen voor de vergroeningsmaatregelen. Het brede overleg tussen de vakgroepen en de NAV in 2013 is in 2014 vervangen voor afstemmingsoverleg tussen delegaties van LTO

en de NAV. Dit afstemmingsoverleg heeft ten doel elkaar te informeren over de beleidszaken. Gezamenlijke uitvoering stuit op bezwaren van bijvoorbeeld inzicht op de marktpositie van akkerbouwers of de federatieve structuur bij LTO. Het blijft belangrijk in de belangenbehartiging dat voorgestelde maatregelen en beleidspunten een breed draagvlak hebben; hiervoor is open en breed overleg van het grootste belang. De conclusie uit deze overlegstructuur is voor de NAV dat een onafhankelijke sectorale belangenbehartigers organisatie ook in 2014 nog steeds nodig is!

Overlast ganzen

Het in 2012 tot stand gekomen G7-akkoord voor de bestrijding van de overlast van ganzen is in 2013 geploft. Het is dus nu aan iedere provincie afzonderlijk om tot een plan/aanpak te komen. Wat de NAV vanuit de zijlijn vreesde, is bewaarheid; elke provincie heeft zijn eigen beleid voor de bestrijding van de overlast geformuleerd, hetgeen tot een ongelijk speelveld en verwarring leidt.

Activiteiten NAV-regio's in 2014

Regio Noord

Het jaar in regio Noord begon op 6 januari met een vergadering in de Kruisweg in Marum. De vergadering was onderdeel van de landelijke toer over het nieuwe GLB en als spreker hadden we deze avond de heer Jan van de Wijnboom van het Ministerie van Economische Zaken en de heer Teun de Jong namens de NAV. Dhr Van de Wijnboom begon zijn verhaal met een stukje geschiedenis van het Europese GLB, de oorsprong uit de naoorlogse perikelen via de overschotten in de jaren tachtig tot de huidige stand van zaken. Gelukkig had Teun de Jong zijn huiswerk goed gedaan en kon hij een duidelijk weerwoord geven met de boodschap van de NAV. Er ontstond een interessante discussie met de zaal, waarbij de zaal zijn directe betrokkenheid met de gevolgen van het nieuwe GLB niet kon verhullen.

Op 17 juli hielden we de gezellige zomerexcursie op het bedrijf van de familie Bierma in Oude Bildtziel. Teun de Jong begon de avond met de praktische invulling van het nieuwe GLB beleid. Welke mogelijkheden zijn er om te voldoen aan de vergroening en wat kosten / leveren de verschillende mogelijkheden (op). Hierna kregen we een rondgang over het bedrijf. De familie Bierma specialiseert zich op de pootaardappelteelt en wintertarwe waarbij er ook nog kweekwerk voor de HZPC wordt gedaan. Met een passie voor de mechanisatie wordt ook vrijwel alles in eigen beheer gedaan. Na afloop was het gezellig napraten onder het genot van een biertje en het traditionele broodje hamburger.

Op 24 juli werd de gezellige zomerexcursie voor de Groninger kant van de regio gehouden bij de familie De Boer in Houwerzijl. Wat we vooraf niet hadden kunnen vermoeden was dat er die avond volop werd gecombineerd in de regio waardoor de opkomst wat tegen viel. Teun de Jong vertelde wederom over de praktische invulling van het nieuwe GLB en had als nieuwtje dat middels groenbemesting ook voldaan zou kunnen worden aan de vergroening. Hierna werd het bedrijf bekeken. Ook de familie de Boer specialiseert zich op pootaardappels middels traditionele stamselectie, maar teelt daarnaast ook winterpeen, suikerbieten en graan. Ook deze avond werd afgesloten met een broodje hamburger en een drankje.

Regio Noordoost

De regio Noordoost heeft in januari 2014 een bijeenkomst georganiseerd in Borger over 'Creatief boeren op de akker met het nieuwe GLB'. NAV-voorzitter Teun de Jong en Bert Knollema, agrarisch bedrijfsadviseur van AcconAVM, hielden inleidingen over hoe vergroening is in te passen in de bedrijfsvoering en kan bijdragen aan het akkerbouwinkomen.

Regio Noord-Holland

Het regiobestuur van Noord-Holland heeft in 2014 één bijeenkomst georganiseerd. Deze werd gehouden in Slootdorp. NAV-voorzitter Teun de Jong en Hans Scholte, bedrijfsadviseur van Flynth, hielden een inleiding waarna werd gediscussieerd over het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Zo gaan de bedrijfstoelagen helemaal op de kop en werd er ingegaan hoe om te gaan met land verhuren aan derden.

Aan het einde van de avond werd er afscheid genomen van de regiobestuurders van Noord-Holland die na jaren van trouwe dienst hun stokje overgeven aan de jongere generatie. Joop de Heer en Arie Biesheuvel werden bedankt door Teun de Jong en Mark Brantjes voor hun inzet voor de NAV. Tom Koenraadt, Jakko Biesheuvel en Bram van Woerkom zullen het nieuwe regiobestuur vormen van Noord-Holland.

Regio Flevoland

Ook Flevoland kende in zijn algemeenheid een seizoen met goede groeiomstandigheden van de gewassen. De meeste gewassen gaven een goede opbrengst, maar niet uitzonderlijk. De uienopbrengst was zelfs over het algemeen niet meer dan gemiddeld. De suikerbieten kenden her en der wel zeer uitzonderlijk hoge opbrengsten, waardoor veel suiker doorgeschoven zal (moeten) worden. Een loonwerker voorspelde al, dat volgend jaar waarschijnlijk een van zijn vier bietenrooiers niet de loods uit zou hoeven te komen.

Flevolandse akkerbouwers worden uiteraard ook geconfronteerd met de zeer lage aardappelprijzen op de vrije markt. Hierdoor komt er weer een flink gat in de reserves die men in de afgelopen 2 jaar heeft kunnen opbouwen. In regio Flevoland is in samenwerking met DLV een avond georganiseerd over de gevolgen van de vergroeningseisen in het nieuwe GLB.

Regio Zuid/Zuidwest

Op een centrale plaats in het Zuidwesten, in de Graanbeurs te Fijnaart heeft de regio Zuid/Zuidwest begin 2014 een bijeenkomst gehouden met het thema 'Creatief boeren op de akker met het nieuwe GLB', over akkerbouwinkomen en vergroenen. Op deze bijeenkomst heeft Herman Sniijders, een van de (inmiddels voormalige) topambtenaren op landbouwgebied van het Ministerie van Economische Zaken, uitleg gegeven over de standpunten van het Ministerie. Wat wordt verstaan onder vergroening, waarom kunnen niet alle dijken worden meegenomen en waaraan moet volgens Brussel de EFA voldoen. Onze voorzitter Teun de Jong heeft de mening van de NAV hier tegenover gezet. In de discussie die daar op volgde zijn een aantal belangrijke punten naar voren gekomen die Herman Sniijders zou meenemen in de uitwerking van het GLB voor Nederland. Ook op deze wijze kan landelijk beleid worden bijgestuurd door de leden van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond.

Tot slot

Ook binnen de NAV heeft er een verandering plaatsgevonden: na vele jaren als secretaris werkzaam te zijn geweest heeft Henk Weinans per 1 augustus zijn functie neergelegd. Hij is opgevolgd door Aleid Dik. De NAV bedankt Henk voor zijn grote inzet en de prettige samenwerking en wenst hem het allerbeste voor de toekomst.